

Rapport från det pågående arbetet med revideringen av Allmänt utbildningsområde

Förutsättningar

Lärarutbildningsnämnden fattade hösten 2006 beslut om riktlinjerna för hur allmänt utbildningsområde ska omarbetas utifrån den kritik som framkom vid HSV:s utvärdering av landets lärarutbildningar (se utredningstexten under http://www.hig.se/rekt_kansli/fnyl/PROTOKOLL/2006/Bilagor/Bil%2030,1.pdf).

Under våren 2007 har besked från regeringen kommit angående lärarutbildningens Bolognaanpassning och lärarutbildningsnämnden fattade den 4 juni 2007 beslut om detta (se bilaga 25:2 under http://www.hig.se/rekt_kansli/fnyl/PROTOKOLL/2007/Bilagor/Bil%2025,2.pdf). För senarelärarna innebär det att examensarbetet kommer att ligga på avancerad nivå och omfatta en hel termin. Tidigarelärarna kan välja att skriva ett 15 hp, eller ett 30 hp examensarbete. Väljer de att skriva ett 15 hp-arbete så ska de läsa en kurs motsvarande 15 hp i AU3. Lärarutbildningsnämnden beslutade också att AU 2 ska innehålla 6 hp vetenskaplig teori och metod samt 9 hp vfu (6 hp praktiskt lärararbete och 3 hp fältstudier).

Arbetsprocessen

Arbetsgruppen som har fått uppdraget av Lärarutbildningsnämnden att arbeta fram förslag på hur AU 2 och 3 ska utformas har bestått av Hjärdis Flodström Nilsson V-inst, Micael Melander HS-inst, Ingrid Nordqvist P-inst, Lena Svennberg N-inst och Kristina Andersson från Lärarutbildningskansliet som har varit sammankallande och sekreterare vid mötena. Under hösten 2007 har gruppen sammanträtt vid sex tillfällen. Till samtliga möten har Sarah Ljungkvist och Margareta Severfeldt varit adjungerade, de två som är kursansvariga för de nuvarande kurserna i AU 2 "Samhällets och skolans värdegrund i ett demokratiskt samhälle" och "Ledarskap och lärande". Till ett av mötena bjöds studeranderepresentanter in och till ett annat möte lokala lärarutbildare.

Arbetsgruppen har i dagsläget inte enats kring ett förslag om hur AU 2 ska utformas utan här nedan redovisas de fyra olika sätt att organisera AU 2 som har diskuterats:

Förslag 1

Allmänt utbildningsområde 2 ska bestå av två kurser, en kurs som innefattar ledarskap och värdegrundsfrågor 24 hp och en kurs som behandlar vetenskaplig teori och metod 6hp. I de 24 hp ingår 6 hp praktiskt lärararbete och 1,5 hp fältstudier. I kursen ska ledarskapsfrågorna och värdegrundsfrågorna samspela. Områden som kursen ska behandla innefattar likabehandling vad gäller genus, etnicitet, sexuell läggning, religion, funktionshinder, men också social klass och ekologisk hållbarhet. Andra viktiga delar som måste behandlas utförligt är konflikthantering och gruppprocesser. Ett sätt att låta studenterna praktiskt arbeta med detta är att de själva och de arbetsgrupper de ingår i är studieobjekt under kursen.

Ett ämnesområde som lyftes fram av gruppen vid revisionen av AU 2006 var "Barn och ungdomars behov av särskilt stöd och specialpedagogiskt förhållningssätt". Detta måste ingå i dessa 24 hp och gruppens förslag är att fältstudieuppgiften om 1,5 hp avsätts till detta. Fältstudieuppgiften introduceras med en föreläsning, uppgiften innefattar litteratur om specialpedagogiskt förhållningssätt och uppgiften följs upp med ett examinerande seminarium.

Av de 6 hp som kursen vetenskaplig teori och metod omfattar, ingår en fältstudieuppgift om 1,5 hp. I fältstudieuppgiften kan det exempelvis ingå att göra en pilotstudie för att studenten ska komma igång med sitt examensarbete.

Förslag 2

Förslag 2 utgår ifrån den nuvarande etablerade strukturen med en uppdelning av ledarskapsfrågor i en kurs och värdegrundsfrågor i en annan kurs. Utgångspunkten är här att göra så små förändringar av terminen som möjligt i väntan på nästa revision av lärarutbildningen. Terminen delas in i tre delar:

Värdegrund inklusive fältstudier (8,5 hp + 1,5 hp)

Ledarskap inklusive praktiskt lärararbete (8 hp + 6 hp)

Vetenskaplig teori och metod inklusive fältstudier (4,5 hp + 1,5 hp)

I momentet Värdegrund ska hållbar utveckling ingå och i momentet Ledarskap ingår konflikthantering. De båda kurserna ska löpa parallellt för att samverkan mellan kurserna ska underlättas.

Vetenskaplig teori och metod kan placeras i slutet av terminen så att kopplingen till examensarbetet blir tydligt för studenterna.

Förslag 3

Förslag 3 utgår ifrån förslag 2 med den skillnaden att momentet vetenskaplig teori och metod inte innehåller någon fältstudieuppgift. Poängen föreslås då fördelas på följande sätt:

Värdegrund inklusive fältstudier (8 hp + 3 hp)

Ledarskap inklusive praktiskt lärararbete (8 hp + 6 hp)

Vetenskaplig teori och metod (5 hp).

Förslag 4

Förslag 4 utgår ifrån förslag 2 eller 3, men istället för att organisera terminen i tre separata kurser kan terminen bestå av en kurs uppdelad i fyra moment: Värdegrund, Ledarskap, Vetenskaplig teori och metod och Verksamhetsförlagd utbildning.

Temadagar/Work shops

Vissa moment som det är viktigt att studenten har kommit i kontakt med under sin utbildning, men som inte kan få något större utrymme inom dessa kursers ramar skulle kunna organiseras i form av temadagar eller workshops. Exempel på sådana temadagar är

- Hållbar utveckling med Globala skolan
- Medicinsk orientering (hjärt-lungräddning, barnolycksfall)
- Dokumentation; betyg och bedömning
- Lagstiftning
- Mobbning
- Hållbarhet i yrkeslivet
- För förslag 2: Barn i behov av särskilt stöd

Verksamhetsförlagd utbildning

En stor del av arbetsgruppens diskussioner har ägnats åt den verksamhetsförlagda utbildningen och vikten om att värna dess kvalitet. Lärarutbildningsnämnden har beslutat att

examinationsportföljen ska tas bort och gruppen har diskuterat hur de examinationsmål som i stor utsträckning är kopplade till vfu:n ska kunna följas upp. Ett sätt skulle kunna vara att låta examensmålen vara en fältstudieuppgift som sträcker sig över en hel termin inom allmänt utbildningsområde. Ett annat sätt vore att skriva in i examinationsunderlagen för allmänt utbildningsområde respektive inriktningarna vilka mål som ska ingå.

Valbara kurser i AU 3

För de tidigarelärare som väljer att skriva ett 15 hp examensarbete ska det erbjudas kurser om 15 hp i allmänt utbildningsområde 3. Arbetsgruppen förslår att det ska finnas ett antal valbara kurser som studenterna kan välja mellan. Det kan exempelvis vara en "fortsättningskurs" på AU2 som kunde innefatta ytterligare delar av ledarskap och värdegrund. Vidare skulle det kunna finnas ett antal fördjupningskurser som exempelvis "Barn och ungdomars behov av särskilt stöd" och "Hållbar utveckling".

Arbetsgruppen föreslår åt Lärarutbildningsnämnden att

- AU-gruppen får fortsätta sitt arbete under 2008 för att komma med ett förslag till LuN i november, då regeringens utredning om lärarutbildningen ska vara färdig
- parallellt med AU-gruppens arbete involvera de administrativa nivåerna i processen för att försöka möta problem som kan uppkomma i och med en institutionsövergripande organisation
- se över hur de verksamhetsförlagda examinationsmålen kan följas upp och dokumenteras i allmänt utbildningsområde samt i inriktningarna
- utifrån AU-gruppens förslag ge synpunkter på det fortsatta arbetet.